

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

કેરળ રાજ્ય

વી.

શ્રી એમ. અપ્પુકટ્ટી

(જે. એલ. કપૂર અને જે. સી. શાહ, જેજે.)

સેલ્સ ટેક્સ એસ્કેપ્ડ ટર્નઓવર-ડેપ્યુટી કમિશનર-જ્યુરિસડિક્શન નિયમો દ્વારા નોટિસ જારી કરવી, જો સત્તાથી બહાર હોય તો-મદ્રાસ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૩૯ (૧૯૮૯ નો મદ્રાસ ૯), કલમ ૯ (૧), ૯ (૨), ૧૨ (૨), ૧૯ (૧), ૧૯ (૨) (એફ)-મદ્રાસ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ નિયમો, નિયમો ૧૭ (૧), ૧૭૪ (૧૪), ૧૭ (૩૪).

નાયબ વાણિજ્યિક કરવેરા અધિકારીએ મૂલ્યાંકન વર્ષ માટે પ્રતિવાદી પર મદ્રાસ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૩૯ હેઠળ વેચાણ વેરો લાદ્યો હતો અને મૂલ્યાંકન આદેશ સામે લેવામાં આવેલી અપીલને ફગાવી દેવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ વાણિજ્યિક કરવેરાના નાયબ કમિશનરે આકારણીના સમયગાળા માટે બચેલા ટર્નઓવરને નિર્ધારિત કરવાની દરખાસ્ત કરતી નોટિસ બહાર પાડી અને આ નોટિસને અનુસરીને તેમણે સુધારેલ ટર્ન-ઓવર નક્કી કર્યું. સેલ્સ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને ફગાવી દેવા પર તેમણે હાઈકોર્ટ સમક્ષ પુનરીક્ષણ અરજી દાખલ કરી હતી. ઉચ્ચ અદાલતે આ આધાર પર પુનરીક્ષણ અરજીને મંજૂરી આપી હતી કે વાણિજ્યિક કરવેરાના નાયબ કમિશનર દ્વારા નોટિસ અધિકારક્ષેત્ર વિના જારી કરવામાં આવી હતી.

રાજ્યએ રજા આપવા અંગે સુપ્રીમ કોર્ટમાં વિશેષ અપીલ કરી હતી. અપીલમાં મુખ્ય પ્રશ્નો એ હતા કે નોટિસ અધિકારક્ષેત્ર વિના જારી કરવામાં આવી

હતી અને જે નિયમો હેઠળ નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી તે કાયદાની બહાર હતી કે કેમ.

એવું માનવામાં આવે છે કે, કાયદાની કલમ ૧૯ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમ ૧૭ (૩એ) હેઠળ બચેલા ટર્નઓવરનું મૂલ્યાંકન કરવાની નાયબ કમિશનરની સત્તા કાયદાની કલમ ૧૨ (૨) હેઠળ ઉપયોગમાં લેવાતા પુનરાવર્તિત અધિકારક્ષેત્રમાંથી ઊભી થતી નથી. તેથી નાયબ કમિશનર પોતાની જાતને પહેલેથી જ નોંધાયેલા પુરાવાઓની તપાસ સુધી મર્યાદિત રાખવા માટે બંધાયેલા નથી. કલમ ૯ બચેલા ટર્નઓવર સાથે વ્યવહાર કરતું નથી પરંતુ પ્રથમ વખતમાં વેપારીના ટર્નઓવરના નિર્ધારણ માટેની જોગવાઈ છે. નિયમ ૧૭ બચેલા ટર્નઓવર નક્કી કરવા અને તેના પર કર લાદવાના સંબંધમાં એક અલગ અને સ્વતંત્ર અધિકારક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત છે. કલમ ૧૨ (૨) અને નિયમો ૧૭ (૧), ૧૭ (૧એ) અને ૧૭ ૧૩એ) વચ્ચે કોઈ વિરોધાભાસ નથી. તેથી નોટિસ અધિકારક્ષેત્ર વિના જારી કરવામાં આવી ન હતી, ન તો નિયમ ૧૭ (૧) કાયદાની મૂળ જોગવાઈઓને બાકાત રાખતો હતો.

ત્યારબાદ રાજા સમ્રાટ વિ. સિબનાથ બેનર્જી, (૧૯૪૫) એલ. આર. ૭૨ આઈ. એ. ૨૪૧ આવ્યા.

સ્ટેટ ઓફ મદ્રાસ વિ. લુઈસ ડ્રેક્સ એન્ડ કંપની લિમિટેડ, (૧૯૫૫) ૬ એસ. ટી. સી. ૩૧૮, વિશિષ્ટ.

દિવાની અપીલીય અધિકારક્ષેત્ર:૧૯૬૧ની સિવિલ અપીલ નંબર
૬૨૧.

૧૯૫૭ ના કરવેરા સુધારણા કેસ નંબર ૧૧ માં કેરળ હાઈકોર્ટના
૨૫ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૮ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી વિશેષ રજા દ્વારા અપીલ.

અપીલકર્તા માટે એસ. ટી. દેસુઈ અને વી. એ. એસ. મુહમ્મદ.

પ્રતિવાદી માટે ટી. વી. આર. ટાટાચારી.

૧૯૬૨. ૧૧ ઓક્ટોબર.કોર્ટનો ચુકાદો કપૂર, જે. દ્વારા આપવામાં
આવ્યો હતો.

કેરળ હાઈકોર્ટના ચુકાદા અને આદેશ સામે વિશેષ રજા દ્વારા આ
અપીલમાં અપીલકર્તા કેરળ રાજ્ય છે અને પ્રતિવાદી આકારણી કરનાર છે. આ
અપીલ મદ્રાસ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૩૯ (મદ્રાસ એક્ટ નં. ૧૯૩૯
નો ૧૪) તે અધિનિયમની કલમ ૧૯ હેઠળ બનાવેલા નિયમો સાથે વાંચવામાં
આવે છે. આ ચુકાદામાં પહેલાને કાયદો અને બીજાને નિયમો તરીકે ઓળખવામાં
આવશે. કોઝિકોડનો વિસ્તાર મૂળરૂપે મદ્રાસ રાજ્યમાં હતો, પરંતુ રાજ્ય
પુનર્ગઠન અધિનિયમ દ્વારા તેને કેરળ રાજ્યમાં સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવ્યો
હતો. જોકે, મદ્રાસ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ લાગુ રહ્યો હતો.

વિવાદમાં ટર્નઓવરના હેતુઓ માટે આકારણીનો સમયગાળો
૧૯૫૨-૫૩ છે. ૨૭ માર્ચ, ૧૯૫૪ના એક આદેશ દ્વારા કોઝિકોડના નાયબ

વાણિજ્યિક કરવેરા અધિકારીએ પ્રતિવાદી પર રૂ. ૧૨,૫૬,૧૭૮-૧૪-૦ અને તે આદેશ સામે વાણિજ્યિક કરવેરા અધિકારીને કરવામાં આવેલી અપીલને ફગાવી દેવામાં આવી હતી. ૧૫ માર્ચ, ૧૯૫૬ના રોજ વેપારી કરવેરાના નાયબ કમિશનર દ્વારા આકારણીના સમયગાળા માટે બચેલા ટર્નઓવરને નિર્ધારિત કરવાની દરખાસ્ત કરનાર સામે નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. ૩૧ માર્ચ, ૧૯૫૬ના આદેશ દ્વારા નાયબ કમિશનરે સુધારેલું ટર્નઓવર નક્કી કર્યું હતું. તે આદેશ સામે સેલ્સ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, ત્રિવેન્દ્રમમાં અપીલ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ તે અપીલ ૨૩ માર્ચ, ૧૯૫૭ના રોજ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. તે આદેશની વિરુદ્ધમાં કેરળ હાઈકોર્ટમાં પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું હતું અને ૨૫ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૮ના તેના ચુકાદા દ્વારા ઉચ્ચ અદાલતે નાયબ કમિશનરના આદેશને આ આધાર પર રદ કર્યો હતો કે વાણિજ્યિક કરવેરાના નાયબ કમિશનર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી નોટિસ અધિકારક્ષેત્રની બહાર હતી અને તેથી અપીલ ટ્રિબ્યુનલનો આદેશ ખોટો હતો. અન્ય એક પ્રશ્ન જે હાઈકોર્ટ સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો કે જે નિયમ હેઠળ ડેપ્યુટી કમિશનરે કાર્યવાહી કરવાનો ઈરાદો રાખ્યો હતો તે કાયદાનું ઉલ્લંઘન કરતો હતો, કારણ કે પ્રથમ પ્રશ્ન એટલે કે અધિકારક્ષેત્રના નિર્ણયને કારણે તેનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો ન હતો. તે ચુકાદા અને આદેશ સામે કેરળ રાજ્ય આ અદાલતમાં વિશેષ રજા દ્વારા અપીલમાં આવ્યું છે.

અપીલમાં, અમારી સમક્ષ, બે મુખ્ય દલીલો ઉઠાવવામાં આવી છે:
એક અપીલકર્તા-કેરળ રાજ્ય વતી-કે કેપ્યુટી કમિશનર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી નોટિસ અધિકારક્ષેત્ર વગરની ન હતી અને તે મુદ્દા પર હાઈકોર્ટનો અભિપ્રાય ખોટો છે; અને બીજું પ્રતિવાદી આકારણી કરનાર વતી કે જો નોટિસ અધિકારક્ષેત્ર વગરની ન હોય તો જે નિયમ હેઠળ નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી તે અધિકારક્ષેત્રની બહાર હતો કારણ કે તે કાયદાની મૂળ જોગવાઈઓથી બહાર હતી. આ હેતુ માટે અધિનિયમ અને નિયમોની કેટલીક સંબંધિત જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લેવો જરૂરી છે. અનુસરવાની પ્રક્રિયા અને મૂલ્યાંકન સત્તામંડળની આકારણીની સત્તા કાયદાની કલમ ૮માં સમાયેલી છે અને આપણે ફક્ત તે કલમની પેટા-કલમ ૧ અને ૨ નો ઉલ્લેખ કરવાની જરૂર છે જે નીચે મુજબ છે:-

“૧૮) (૧) દરેક વેપારી કે જેનું ટર્નઓવર એક વર્ષમાં દસ રૂપિયા કે તેથી વધુ છે, તેણે તેના ટર્નઓવરને લગતા વળતર અથવા વળતર નિયત કરવામાં આવે તે રીતે અને તે સમયગાળાની અંદર જમા કરાવવું પડશે.

(૨) (ક) જો આકારણી અધિકારીને સંતોષ થાય કે પેટા-કલમ (૧) હેઠળ રજૂ કરાયેલ કોઈપણ વળતર સાચું અને સંપૂર્ણ છે, તો તે તેના આધારે વેપારીનું મૂલ્યાંકન કરશે.

(બી) જો વેપારી દ્વારા પેટા-કલમ (૧) હેઠળ તે વતી નિર્ધારિત અથવા નિર્દિષ્ટ તારીખ પહેલાં કોઈ વળતર રજૂ કરવામાં ન આવે અથવા જો તેના દ્વારા આકારણી અધિકારીને રજૂ કરાયેલ વળતર ખોટું અથવા અપૂર્ણ હોવાનું જણાય, તો આકારણી અધિકારી વેપારીનું તેના શ્રેષ્ઠ ચુકાદા મુજબ મૂલ્યાંકન કરશે.

પૂરી પાડવામાં આવેલ....."

કલમ ૧૧ અપીલ સાથે સંબંધિત છે અને કલમ ૧૨ વેચાણવેરાના અધિકારીઓની પુનરાવર્તનમાં આદેશો પસાર કરવાની સત્તા સાથે સંબંધિત છે. સત્તાની બહારની બાબતોને લગતી દલીલોમાંથી એક કાયદાની કલમ ૧૨ની પેટા-કલમ ૨ પર આધારિત હતી. તે પેટા-કલમ નીચે મુજબ છે:—

"કલમ ૧૨ (૧) વાણિજ્યિક કરવેરા અધિકારી —

(૧).....

((૨).....

(૨) નાયબ કમિશનર -

((૧) સ્વયંપ્રેરિત અથવા

((૨) પેટા-કલમ (૧) અથવા આ અધિનિયમની અન્ય કોઈ જોગવાઈ હેઠળ વાણિજ્યિક કરવેરા અધિકારી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશ અથવા નોંધવામાં આવેલી કાર્યવાહીના સંદર્ભમાં અને જેની સામે અરજી પર કલમ ૧૨-એ હેઠળ અપીલકર્તા ટ્રિબ્યુનલમાં કોઈ અપીલ કરવામાં આવી નથી, તેના ગૌણ અધિકારી દ્વારા આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અથવા નોંધવામાં આવેલી કાર્યવાહીના રેકૉર્ડની માંગ કરો અને તેની તપાસ કરો, જેથી આવા આદેશની કાયદેસરતા અથવા ઔચિત્ય વિશે અથવા આવી કાર્યવાહીની નિયમિતતા વિશે પોતાને સંતોષ થાય અને તે તેના સંદર્ભમાં તે યોગ્ય લાગે તે રીતે આદેશ પસાર કરી શકે.

કલમ ૧૨-એ અપીલીય ટ્રિબ્યુનલમાં અપીલ માટે અને કલમ ૧૨-બી ઉચ્ચ અદાલતમાં પુનરાવર્તન માટે જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૧૮ સરકારને

નિયમો બનાવવાની સત્તા આપે છે અને તે કલમની સંબંધિત જોગવાઈઓ ૧૯ (૧) અને ૧૯ (૨) (એફ) છે. તેઓ નીચે પ્રમાણે છે:—

"૧૯ (૧) રાજ્ય સરકાર આ કાયદાના હેતુઓને અમલમાં મૂકવા માટે નિયમો બનાવી શકે છે.

(૨) ખાસ કરીને અને ઉપરોક્ત સત્તાની વ્યાપકતાને પૂર્વગ્રહ વિના આવા નિયમો આ માટે જોગવાઈ કરી શકે છે
—

(એફ) આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈપણ ટર્નઓવર કે જે આકારણીમાંથી બચી ગયું હોય અને જે સમયગાળાની અંદર આવી આકારણી કરી શકાય છે, તે ત્રણ વર્ષથી વધુ નહીં;

કલમ ૧૯ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તા હેઠળ નિયમો ઘડવામાં આવ્યા છે અને અમે આ અપીલમાં નિયમો ૧૭ (૧), ૧૭ (૧એ) અને ૧૭ (૩એ) સાથે સંબંધિત છીએ. તેઓ નીચે પ્રમાણે વાંચે છે:—

"૧૭ (૧) જો કોઈ પણ કારણોસર વેપારી અથવા લાઈસન્સધારકના વ્યવસાયના ટર્નઓવરનો સંપૂર્ણ અથવા

કોઈ ભાગ કોઈ પણ વર્ષમાં કરવેરાની આકારણીમાંથી છટકી ગયો હોય અથવા જો લાઈસન્સ ફી કોઈ પણ વર્ષમાં વસૂલાતમાંથી છટકી ગઈ હોય, તો પેટા-નિયમ (૧-એ) માં આકારણી અધિકારી અથવા લાઈસન્સિંગ ઓથોરિટી, (જોગવાઈઓને આધિન), કર અથવા લાઈસન્સ ફી સંબંધિત હોય તે પછીના ત્રણ વર્ષની અંદર કોઈપણ સમયે (તેના શ્રેષ્ઠ ચુકાદા મુજબ, જે ટર્નઓવર આકારણીમાંથી છટકી ગયું હોય તે નક્કી કરી શકે છે અને આવા ટર્નઓવરમાં ચૂકવવાપાત્ર કરવેરાનું મૂલ્યાંકન કરી શકે છે) અથવા વેપારી અથવા લાઈસન્સધારકને નોટિસ જારી કર્યા પછી અને પછી લાઈસન્સ ફી વસૂલ કરી શકે છે. તેને જરૂરી લાગે તેવી તપાસ કરવી.

"૧૭ (૧એ) પેટા-નિયમ ૧ માં ઉલ્લેખિત ટર્નઓવરના સંદર્ભમાં કલમ ૧૧ અથવા ૧૨ હેઠળ પહેલેથી જ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય તો આકારણી અધિકારી યોગ્ય અપીલ અથવા પુનરાવર્તન અધિકારીને અહેવાલ આપશે, જે તે પછી સંબંધિત વેપારીને સુનાવણીની વાજબી તક આપ્યા પછી, તેને યોગ્ય લાગે તેવા આદેશો પસાર કરશે.

"૧૭ (૩એ) પેટા-નિયમો ૧ અને ૩ દ્વારા મૂલ્યાંકન સત્તાધિકારી અથવા લાઇસન્સિંગ સત્તાધિકારીને આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કલમ ૧૧માં ઉલ્લેખિત અપીલીય સત્તાધિકારી દ્વારા પણ કરી શકાય છે; અથવા કેસ હોય તે રીતે, કલમ ૧૨માં ઉલ્લેખિત પુનરીક્ષણ સત્તાધિકારી દ્વારા, આગામી ત્રણ વર્ષના સમયગાળાની અંદર કોઈપણ સમયે, જે કર હોય, અથવા કેસ હોય, તે લાઇસન્સ ફી સંબંધિત હોય, જો કે આવા સત્તાધિકારી આ પેટા-નિયમ હેઠળ આદેશો પસાર કરતા પહેલા સંબંધિત વેપારીને સાંભળવાની વાજબી તક આપશે.

અમે પહેલા અપીલકર્તા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા અધિકારક્ષેત્રનો પ્રશ્ન લઈશું. ટ્રિબ્યુનલે જણાવ્યું હતું કે કલમ ૧૨ (૨) અને નિયમ ૧૭ (૩એ) હેઠળ વાણિજ્યિક કરવેરાના નાયબ કમિશનરને આપવામાં આવેલી સત્તાઓ અલગ સત્તાઓ છે અને નિયમ ૧૭ (૩એ) હેઠળ લેવામાં આવેલી કાર્યવાહી અધિકારક્ષેત્ર વિના નથી. આ ચુકાદાને હાઈકોર્ટ દ્વારા ઉલટાવી દેવામાં આવ્યો હતો. હવે કલમ ૧૨ (૨) ડેપ્યુટી કમિશનરને આવા આદેશની કાયદેસરતા અથવા ઔચિત્ય અંગે પોતાને સંતોષ આપવાના હેતુથી ડેપ્યુટી કમિશનરને ગોંછા હોય તેવા કોઈ પણ અધિકારીની કાર્યવાહીના રેકૉર્ડની માંગ કરવા અને તેની

તપાસ કરવાની સત્તા અથવા અરજી પર સત્તા પ્રદાન કરે છે અને તે તેના સંદર્ભમાં તે યોગ્ય લાગે તે રીતે આદેશ પસાર કરી શકે છે. પ્રતિવાદીની દલીલ હતી, અને તે દલીલ ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હતી, કે આ જોગવાઈમાં નાયબ કમિશનરની સત્તાઓની સંપૂર્ણતા છે અને બચેલા ટર્નઓવરનું મૂલ્યાંકન કરવાની સત્તા માત્ર પુનરાવર્તનની સત્તા માટે આકસ્મિક છે અને તેનો ઉપયોગ ત્યારે જ થઈ શકે છે જ્યારે કલમ ૧૨ (૨) હેઠળ પુનરાવર્તન ન્યાયશાસ્ત્રનો ઉપયોગ તે કલમ હેઠળ કરવામાં આવે અને રેકૉર્ડ સુઓ મોટો અથવા અરજી પર મોકલવામાં આવે અને ગૌણ અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલા આદેશની કાયદેસરતા અથવા ઔચિત્યની તપાસ કરવામાં આવે. તેથી ડેપ્યુટી કમિશનર બચેલા ટર્નઓવરનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે સક્ષમ પુનરાવર્તિત સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવા માટે કોઈ નોંધપાત્ર કાર્યવાહીની ગેરહાજરીમાં ન હતા. પરંતુ બચેલા ટર્નઓવરનું મૂલ્યાંકન કરવાની સત્તા પુનરાવર્તિત અધિકારક્ષેત્રમાંથી ઊભી થતી નથી. સુધારાત્મક અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે ડેપ્યુટી કમિશનર મૂલ્યાંકનનો ક્રમ કાયદા અનુસાર છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે રેકૉર્ડની તપાસ કરવા સુધી મર્યાદિત રહેશે. નિયમ ૧૭ બચેલા ટર્નઓવરનું મૂલ્યાંકન કરવાની સત્તા પ્રદાન કરે છે, જેનો ઉપયોગ સામાન્ય રીતે નાયબ વાણિજ્યિક કર અધિકારી સમક્ષ મૂલ્યાંકન કાર્યવાહીના રેકૉર્ડની બાબતો પર થઈ શકે છે. તે સાચું છે કે કાયદાની મૂળ જોગવાઈઓ બાકાત ટર્નઓવરના મૂલ્યાંકન માટેની સત્તા અને પ્રક્રિયા સાથે સ્પષ્ટપણે વ્યવહાર કરતી નથી, વિધાનસભાએ તેને કલમ ૧૯

હેઠળ ઘડવામાં આવતા વૈધાનિક નિયમો દ્વારા વ્યવહાર કરવા માટે છોડી દીધું છે, અને નિયમ ૧૭ તે હેઠળ ઘડવામાં આવ્યો છે. નિયમ ૧૭ (૧) અને (૩એ) દેખીતી રીતે કલમ ૧૯ (૨) (એફ) હેઠળ યોગ્ય રીતે આવે છે. રાજા સમ્રાટ વિ. સિબનાથ બેનર્જી [(૧) (૧૯૪૫) એલ. આર. ૭૨ આઈ. એ. ૨૪૧ માં પ્રિવી કાઉન્સિલ દ્વારા કહેવામાં આવ્યું હતું.]નિયમ બનાવવાની સત્તા તે કલમની પેટા-કલમ (૧) દ્વારા આપવામાં આવે છે અને પેટા-કલમ (૨) નું કાર્ય માત્ર દષ્ટાંતરૂપ છે અને પેટા-કલમ ૨ માં ઉલ્લેખિત નિયમો પેટા-કલમ ૧ દ્વારા અધિકૃત અને બનાવવામાં આવે છે. પેટા-કલમ ૨ ની જોગવાઈઓ પેટા-કલમ (૧) ની પ્રતિબંધાત્મક નથી, જેમ કે "ઉપરોક્ત સત્તાની વ્યાપકતાને પૂર્વગ્રહ વિના" શબ્દોમાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે, જેની સાથે પેટા-કલમ (૨) શરૂ થાય છે અને કયા શબ્દો ભારતીય સંરક્ષણ અધિનિયમની કલમ ૨ ની પેટા-કલમ (૨) ના શબ્દો જેવા છે, જેના પર પ્રિવી કાઉન્સિલ વિચારણા કરી રહી હતી. હવે કાયદાની કલમ ૧૯ની પેટા-કલમ ૧ પૂરી પાડે છે કે "રાજ્ય સરકાર આ કાયદાના હેતુઓને અમલમાં મૂકવા માટે નિયમો બનાવી શકે છે" અને કાયદાનું લાંબું શીર્ષક મદ્રાસ રાજ્યમાં માલના વેચાણ પર સામાન્ય કર વસૂલવાની જોગવાઈ કરતો કાયદો છે. તેથી અમારા મતે નિયમ ૧૭ અને તેની કલમ ૧૯ હેઠળ બનાવવામાં આવેલી વિવિધ કલમો કલમ ૧૯માં સમાવિષ્ટ રાજ્ય સરકારની નિયમ બનાવવાની સત્તાની બહાર નથી.

નિયમ ૧૭ના પ્રથમ પેટા-નિયમમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે આકારણી અધિકારી આગામી ત્રણ વર્ષમાં કોઈપણ સમયે પેટા-નિયમ ૧એને આધિન રહી શકે છે, જે કરવેરા સાથે સંબંધિત છે તે આકારણીમાંથી બચેલા ટર્નઓવરને નિર્ધારિત કરે છે અને આવા ટર્નઓવર પર ચૂકવવાપાત્ર કરવેરાનું મૂલ્યાંકન કરે છે. તે મૂલ્યાંકન અધિકારીની સત્તા છે.

પેટા-નિયમ જે. એ. એવા કિસ્સાઓ સાથે વ્યવહાર કરે છે જ્યાં અપીલ અધિકારી દ્વારા કલમ ૧૧ હેઠળ અથવા કલમ ૧૨ હેઠળ સુધારાત્મક અધિકારી દ્વારા આદેશ પહેલેથી જ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય. તે કિસ્સાઓમાં આકારણી સત્તામંડળે યોગ્ય અપીલ અથવા પુનરીક્ષણ સત્તામંડળને અહેવાલ આપવો પડે છે અને તે સત્તાધિકારી સંબંધિત વેપારીને સાંભળવાની વાજબી તક આપ્યા પછી તે યોગ્ય લાગે તેવા આદેશો પસાર કરી શકે છે. પછી ત્રીજો કેસ છે અને તે છે જ્યાં કાયદાની કલમ ૧૧ અને ૧૨ હેઠળ કોઈ અપીલ અથવા પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું નથી અને તેથી કાયદાની કલમ ૧૨ (૨) માં વિચાર્યા મુજબ અપીલ અધિકારી અથવા પુનરીક્ષણ અધિકારીનો કોઈ આદેશ નથી અને તે કિસ્સાઓમાં અપીલ અધિકારી અથવા પુનરાવર્તન અધિકારી, પેટા-નિયમ (૩એ) હેઠળ, તે જ સત્તા ધરાવે છે જે આકારણી અધિકારીને નિયમ ૧૭ ના પેટા-નિયમ ૧ હેઠળ હતી. વર્તમાન કેસમાં વાણિજ્યિક કરવેરા અધિકારીને અપીલ કર્યા પછી આગળ કોઈ કાર્યવાહી કરવામાં આવી ન હતી અને

તેથી નાયબ કમિશનર, જે પુનરીક્ષણ અધિકારી છે, તેમણે નિયમ ૧૭ (૩એ) હેઠળ કાર્યવાહી કરી હતી અને એક નોટિસ જારી કરી હતી, જે તે પેટા-નિયમ અનુસાર તેમની પાસે જારી કરવાની અને પછી બચેલા ટર્નઓવરને નિર્ધારિત કરવાની સત્તા હતી. અમે પહેલેથી જ માની લીધું છે કે કાયદાની કલમ ૧૮ હેઠળ નિયમ ૧૭ એક માન્ય નિયમ છે. નિયમ ૧૭નો પેટા-નિયમ ૩એ તેના સાદા બાંધકામ પર સુધારાત્મક સત્તામંડળને નોટિસ જારી કરવા માટે અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરે છે જે તેણે જારી કરી હતી અને અમારા મતે, અને અમે આદર સાથે કહીએ છીએ કે, ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો ચુકાદો, તે હદ સુધી, ખોટો છે અને એવું ન કહી શકાય કે નોટિસ અધિકારક્ષેત્ર વિના હતી. તેથી વિવાદિત આદેશ ખોટો ન હતો.

ત્યારબાદ પ્રતિવાદીએ દલીલ કરી હતી કે નિયમ ૧૭ કાયદાની જોગવાઈઓથી વિપરીત છે અને તેમણે તેમની દલીલ આ રીતે મૂકી હતી કે મૂલ્યાંકન કરવાની સત્તા મૂલ્યાંકન અધિકારીને કલમ ૮ (૧) અને (૨) હેઠળ આપવામાં આવી છે જે ઉપર ટાંકવામાં આવી છે. આકારણી અધિકારીની વ્યાખ્યા કલમ ૨ (એ-૨) માં આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈપણ આકારણી કરવા માટે રાજ્ય દ્વારા અધિકૃત કોઈપણ વ્યક્તિ તરીકે કરવામાં આવી છે. તેથી બચેલા ટર્નઓવરનું મૂલ્યાંકન માત્ર "આકારણી અધિકારી" દ્વારા જ કરી શકાય છે, અને તેને રાજ્ય સરકાર દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવ્યું ન હોવાથી તેમાં સુધારો કરનાર અધિકારી દ્વારા નહીં. આનો જવાબ વિભાગ ૨બી માં છે. તે કલમ રાજ્ય સરકારને

આ કાયદા હેઠળ તેમને સોંપવામાં આવેલા કાર્યો કરવાના હેતુસર યોગ્ય લાગે તેટલા વાણિજ્યિક કરવેરાના નાયબ કમિશનરોની નિમણૂક કરવા માટે અધિકૃત કરે છે અને આવા અધિકારીઓ આ વતી રાજ્ય સરકાર તેમને સોંપશે તેવી સ્થાનિક મર્યાદામાં તેમના કાર્યો કરશે. નિયમ ૧૭ નાયબ કમિશનરોને એવા ફિરસાઓમાં કરવેરામાંથી બચેલા ટર્નઓવર નક્કી કરવાની સત્તા પ્રદાન કરે છે જ્યાં તેમને સુધારા (પેટા-નિયમ ૧એ) કરવામાં આવ્યા હોય અને જ્યાં તેમને સુધારા (પેટા-નિયમ ૩એ) કરવામાં આવ્યા ન હોય. તેથી કલમ ૯ (૧) અને (૨) ની જોગવાઈઓ બચેલા ટર્નઓવરનું મૂલ્યાંકન કરવાની સત્તાના ઉપયોગ માટે કોઈ અવરોધ નથી. વધુમાં કલમ ૯ બચેલા ટર્નઓવર સાથે વ્યવહાર કરતી નથી પરંતુ પ્રથમ વખતમાં વેપારીના ટર્ન-ઓવરના નિર્ધારણ માટેની જોગવાઈ છે અને ન તો એવું કહી શકાય કે નિયમ ૧૭ કલમ ૧૨ (૨) સાથે વિરોધાભાસી છે. તે વિભાગ અન્ય બાબતોની સ્થિતિ અને અન્ય અધિકારક્ષેત્ર સાથે વ્યવહાર કરે છે એટલે કે જ્યાં નાયબ કમિશનરે સુઓ મોટો અથવા અરજી પર રેકૉર્ડ માટે કૉલ કર્યો હોય અને ગૌણ અધિકારીઓમાંથી એક દ્વારા કરવામાં આવેલા આદેશની કાયદેસરતા અથવા ઔચિત્ય નક્કી કરે છે. નિયમ ૧૭ને ધ્યાનમાં રાખીને એવું ન કહી શકાય કે નાયબ કમિશનરો દ્વારા પુનરાવર્તનની સત્તા કલમ ૧૨ (૨) હેઠળની સત્તાઓ સુધી મર્યાદિત છે. નિયમ ૧૭ બચેલા ટર્નઓવર નક્કી કરવા અને તેના પર કર લાદવાના સંબંધમાં એક અલગ અને સ્વતંત્ર અધિકારક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત છે. કલમ ૧૨ (૨) ની જોગવાઈઓ કોઈ પણ રીતે નિયમ ૧૭ (૧),

૧૭ (૧એ) અને ૧૭ (૩એ) હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓ સાથે વિરોધાભાસી નથી.

વધુ દલીલ કે પેટા-નિયમ ૩એ એવા કેસો સુધી મર્યાદિત છે કે જ્યાં કલમ ૧૨ (૨) હેઠળ દાખલ કરાયેલ પુનરાવર્તન બાકી છે તે તે નિયમની ભાષા દ્વારા સમર્થિત નથી. અમારું ધ્યાન *મદ્રાસ હાઈકોર્ટના મદ્રાસ રાજ્ય વિરુદ્ધ લુઈસ ડ્રેફ્સ એન્ડ કંપની લિમિટેડ* [(૧) (૧૯૫૫) ૬ એસ. ટી. સી. ૩૧૮, ૩૨૮] ના ચુકાદા તરફ દોરવામાં આવ્યું^{૬૬}, પરંતુ તે કેસ પછીથી અમલમાં આવેલા નિયમ ૩એ સાથે સંબંધિત નથી.

અમારા મતે હાઈકોર્ટનો આદેશ ખોટો છે અને તેને રદ કરવો જ જોઈએ.ખર્ચ સાથે અપીલની મંજૂરી છે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા

ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.